

Cái Xe Cót-Két

(TN)

Bảo-Trân đi dạo quanh sân trường, vừa trông chừng các em đang chơi, vừa khoan khoái thưởng thức không khí trong lành của buổi sáng đẹp trời. Vừa sang mùa đông nhưng có lẽ vì ảnh hưởng dòng nước biển El Nino nên trời trong xanh và ẩm áp hơn mọi khi. Thêm vào đó, khí hậu ở vùng San Diego này quanh năm luôn ôn hòa và cả mùa đông cũng vậy, không buốt giá khắt nghiệt như giờ này ở nhiều nơi khác trên đất Mỹ. Khí hậu vùng này hiền hòa đến mức độ làm người ta quen, coi như điều ắt có, và phàn nàn cùng nhau mỗi khi có một tí mưa, một tí gió, hay trời một tí lạnh lạnh hơn bình thường. "Con người vì quá quen hay vô tình thường quên đi hay không biết thưởng thức những gì mình đang sẵn có, để rồi luyện tiếc khi đã mất đi..." vừa dạo quanh sân trường, Bảo-Trân vừa chiêm nghiệm cái triết lý nhỏ về cuộc đời mà nàng chợt nhớ đến.

- *Mô..ột... ha..ai... ba... bốn... nãmsáubăytám...*

- *Cô Trân! Nó ăn gian, đếm mau quá kìa.*

Bảo-Trân nhìn về hướng tiếng kêu của mấy đứa bé lớp mẫu giáo đang chơi đu tại sân cát bên góc sau trường. Nàng

thấy vui vui vì chúng ngoan, biết nghe theo lời nàng dặn từ mấy tháng trước rằng không được dành đu suốt giờ ra chơi mà phải thay phiên nhau bằng cách đếm, mỗi em được đu 30 lần rồi xuống thay cho em khác.

- *Kim Loan, em đếm giỏi lắm, nhưng nhanh quá.* -

Bảo-Trân nói với em bé đang đứng đợi ở đầu hàng... Và nàng nói tiếp với tất cả các em đang sắp hàng đợi,

- *Cô chỉ cho các em cách đếm nhé. Khi nào đu đi lên phía trước, các em đếm "một"; khi nào đu về phía sau, các em đếm "hai"; và tiếp tục như vậy. Nào, bây giờ mình thử nhé!*

- *Dạ! Một... hai... ba... bốn...*

Các em đồng thanh trả lời và nhao nhao đếm cùng cô.

Giải quyết ổn thỏa việc "kiện tụng" của các trò lớp mẫu giáo, Bảo-Trân vui vẻ tiếp tục dạo bước.

Khuất phía sau bụi trúc đào, gần cổng sau trường, cô bé Thi-Vân đang đứng một mình. Nó đang cúi nhìn xuống, lấy chân di di lên những chiếc lá úa dưới đất; tay nó lơ đễnh vin mấy cành lá tươi trên cây. Cô bé 13,14 tuổi nhưng trông vẫn còn thật ngây thơ với khuôn

mặt tròn trĩnh và mái tóc cắt ngắn ngang gáy. Chỉ tội nó hơi "phốp pháp" hơn bình thường. Bảo-Trân đã có tiếp chuyện với mẹ nó và được biết cô bé Thi-Vân bị bệnh "phi" dù đang ăn uống kiêng kham theo hướng dẫn của bác sĩ. Tội con bé không dám ăn một miếng bánh kẹo hay một cây kem mà các bạn đồng lứa tuổi đều ham chuộng. Một phần bù đắp là cô bé có khuôn mặt bầu bĩnh thật đẹp với đôi mắt đen láy và đôi lông mi dài. Trông nó giống như một con búp-bê lớn, bụ bẫm, dễ thương.

Cả hai cô, trò đều giật mình khi bất ngờ chạm mặt nhau.

Á! Thừa cô. - Thi-Vân nhanh nhẹn chào trBớc.

- *Chào em. Làm cô giật mình. Tại sao em đứng đây một mình mà không chơi với các bạn?* - Bảo-Trân đáp lại.

Chợt thấy tay Thi-Vân còn đang vịn về cành trúc đào, Bảo-Trân nói tiếp:

- *Em cẩn thận vì nhựa cây trúc đào này độc đấy.*

Thi-Vân vội thả cành cây ra, "Dạ!" mà không trả lời câu hỏi của Bảo-Trân. Em im lặng trong giây lát rồi nhìn cô giáo, ngập ngừng hỏi lại,

- *Cô biết em đi học trường Văn Lang này được bảy năm rồi không?*

- *Cô biết chứ. Cô còn nhớ ngày đầu tiên em đến trường...*

Bé Thi-Vân ngoảnh miệng cười như khoe hàm răng trắng và hai cái răng khềnh, ngắt lời cô,

- *Chắc cô lại muốn kể ngày đầu đi học em sợ quá, cứ ôm chân mẹ khóc rống ở dưới cột cờ làm mấy đứa nhỏ khác cũng khóc theo và các thầy cô phải hoãn làm lễ chào cờ đầu giờ học chứ gì?*

Bảo-Trân cũng bật cười theo bé Thi-Vân, hơi ngượng vì nó nói trúng "tim đen" của mình,

- *Em thông minh lắm, biết cả cô định nói gì. Còn cô bắt đầu "già" rồi nên hay lắm lắm, kể đi kể lại những chuyện cũ.*

- *Trông cô vẫn trẻ đẹp như mấy năm nay mà. Cô biết không, em còn tiếp tục đi học tiếng Việt mỗi tuần vì em thích cô lắm đó.*

- *Gớm! Con bé này khéo nịnh. - Bảo-Trân mắng yêu.*

- *Em nói thật đó. Mẹ em cũng nói mấy cô, mấy thầy ở trường thương học trò lắm. Em cũng thương mấy thầy cô, nhất là cô vì dạy em từ năm mẫu giáo; chứ không đã mấy lần em muốn xin mẹ nghỉ không đến trường nữa...*

Nhận biết con bé có vấn đề gì mà chưa nói được hoặc còn e ngại, Bảo-Trân rủ nó ra ngồi băng ghế dưới giậu hoa giấy ở góc xa sân trường. Trong giờ chơi, các học sinh lớn thường thích chơi bóng rổ, hay ném banh và chạy nhảy ngoài sân cỏ, các em nhỏ thì thích chơi

đu và cầu tuột ở sân cát; băng ghế lại khuất ở góc xa nên thường được bỏ trống. Bảo-Trân và cô bé Thi-Vân ngồi im lặng trên băng ghế, nhìn ra ngoài sân cỏ trước mặt, quay lưng ra sau phía thung lũng và những dãy nhà phố nhấp nhô ra đến tận Mission Bay bên dưới xa. Ánh nắng lấp láy qua những cành hoa giấy đan quanh hàng giậu, ấm áp, dễ chịu. Giây lát sau, Bảo-Trân nhẹ nhàng nói,

- *Thi-Vân, em chưa trả lời câu hỏi đầu tiên của cô là tại sao em không ra chơi cùng các bạn. Cô cũng muốn biết vì sao em có ý tưởng không đến trường nữa?*

- *Cô nhớ hồi năm ngoái có mấy đứa nhại tên gọi em là "Thoi-Vân", "Thân Voi" không? Em...*

Bảo-Trân vội ngắt ngang lời cô bé,

- *Cô đã khiển trách chúng nó, bắt không được nói thế. Và cô cũng đã giải thích cho tất cả các em rằng tuổi trẻ đôi khi vô tình có những cư xử, phải nói là, "ác" dù thật sự không có ý xấu.*

- *Dạ, tụi nó không dám phá em nữa, nhưng...*

- *Nhưng em vẫn còn nhớ? -*

Bảo-Trân dọ dẫm hỏi, và tiếp tục nói,

- *Đôi khi mình cần phải biết quên, biết tha thứ mới khỏi khổ sở, bận tâm.*

- *Dạ, em hiểu và đâu còn trách mấy đứa đó. Nhưng đôi khi em hỏi sao... trời không cho em... "bình thường" như người khác, và*

rồi em thấy mình sao "vô dụng" quá.

Bảo-Trân chột dạ; nàng không ngờ được qua khuôn mặt ngây thơ, Thi-Vân có những suy tư vượt quá tuổi của con bé. Nàng ngáp ngừng, chưa biết nói sao trong giây phút bất ngờ. Tuy rất thương học trò và đi dạy học gần 10 năm nhưng nàng vẫn lúng túng, khó xử trước những vấn đề tinh cảm và tâm lý. Nàng nhớ ngày xưa, khi còn học lớp năm, có lần nàng bị chúng bạn chòng ghẹo vì mặc áo rách; may nhờ có cô giáo Thuận can thiệp. Cô đã dạy cho các trò bài học thương người và "nghèo không phải là cái tội." Trong suốt năm học đó, cô Thuận đã tạo cho nàng nhiều tự tin và bỏ được bớt nhiều cái mặc cảm con nhà nghèo. Và hình ảnh đáng mến của cô Thuận đã khơi dậy ý muốn nổi nghiệp cô của nàng từ dạo ấy. "Không biết cô Thuận sẽ trả lời sao trong trường hợp này(?)," Bảo-Trân trầm nghĩ. Nàng chợt nhớ thêm, cô Thuận đã có lần nói: "Cô không biết tất cả các câu trả lời. Nhưng cô biết nếu chúng ta thành thật đối xử với nhau và coi mỗi người như một cá thể đặc biệt, ta sẽ giải quyết được nhiều vấn đề với nhau."

- *Cô muốn kể cho em nghe một câu chuyện ngày cô còn bé, bé hơn em bây giờ nữa...*

- Bảo-Trân bắt đầu. *Câu chuyện về cái xe "Cót-két" của một đứa trẻ trong xóm của cô...*

- Cô muốn nói cái xe "Cút-kít"? - Thi-Vân hỏi lại.
- Không, xe cút-kít có một bánh để người thợ nề đẩy chở những vật nặng là khác, còn xe "cót-két" này do các đứa trong xóm tự đặt tên. Để cô kể tiếp cho em nghe, câu chuyện cũng ngắn thôi.

Và Bảo-Trân tiếp tục:

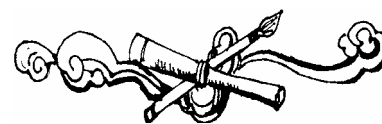
Ngày đó cô khoảng 7, 8 tuổi. Nhà cô ở trong một xóm nghèo. Cả xóm đều nghèo nên lũ trẻ trong xóm hầu như chẳng đứa nào có một món đồ chơi giá trị. Những trò chơi thông thường của lũ con trai là tạt lon sữa bò, bắn bi, lượm bao thuốc lá và nắp chai không làm đồ chơi, hoặc chơi năm-mười và bịt mắt bắt dê. Còn đám con gái thì hay tìm một trái banh tennis cũ chơi đánh đũa, hoặc sắp hàng chơi thiên đàng-địa ngục... Cô nói "hầu như" vì có một đứa, thằng Ái, thường hay có những món đồ chơi của Hội Hồng Thập Tự Quốc Tế gửi cho. Nhà thằng Ái nghèo như những nhà khác trong xóm; nó lại bẩm sinh bị bệnh gù nên, có lẽ vì thế, vẫn hay được Hội Hồng Thập Tự giúp đỡ. Cô vẫn nhớ cảnh cả lũ trai gái trong xóm xúm lại nhìn thèm thuong những thỏi sô-cô-la Hershey hay những viên bi làm từ Mỹ vân màu thật đẹp so với những viên bi thủy tinh nội hóa vân đục hay giới lấm có lõng hình trái khế một màu. Nhưng đặc biệt nhất là cái xe "Cót-két" của thằng Ái.

Một hôm, người ta gửi cho thằng Ái một cái xe bàn trượt cũ, tương tự như cái bàn trượt "skateboard" em thấy bây giờ. Nhưng cái xe của thằng Ái chỉ có hai bánh, một trước một sau, và có cổ và tay lái xe tương tự như xe đạp hai bánh. Và giống như đi "skateboard", ta đi xe này bằng cách đặt một chân trên bàn xe, một chân dưới đất đẩy chạy vài bước lấy trớn rồi nhảy lên bàn trượt đi. Nhưng khác với những "skateboard" ngày nay, để lái xe trượt ta phải dùng tay lái để đổi hướng và phải biết giữ thăng bằng như đi xe đạp. Vì xe cũ nên, ngay từ mấy ngày đầu, mỗi khi đẩy xe kêu "cót-ca, cót-két" và được lũ trẻ trong xóm đặt ngay tên là "Xe Cót-Két". Thằng Ái bị bệnh gù, người nhỏ thó, nhưng điều khiển xe thật tài. Nó có thể lái xe chạy khoảng dài trên một lề đường hẹp, hay vòng thật gắt quanh một góc cây dầu trông dọc đường. Tất cả lũ trẻ trong xóm đều thần phục tài lái xe trượt cót-két của thằng Ái và thèm cái xe của nó lắm. Nhiều khi cả bọn chạy theo sau coi thằng Ái lái xe.

Có hai "vấn đề" rất lớn là thằng Ái không bao giờ muốn chia sẻ với đứa nào và luôn đổ tội cho những đứa trong xóm ăn hiếp nó.

Mặc cho lũ trẻ thèm muốn những viên bi nhiều màu hay đi thử một lần trên cái xe cót-két, thằng Ái không bao giờ cho ai đụng đến món gì của

nó. Ngược lại, mỗi khi nó muốn vật gì của những đứa trong xóm đang chơi hay muốn dành phần thắng mà không được, nó hay lăn ra đất ăn vạ kêu khóc. Có lẽ vì thương con bị tật, bố mẹ thằng Ái luôn binh con, dọa nạt những đứa khác và gây gổ luôn với cả cha mẹ chúng, không cần biết ai phải trái. Dần dà, cả xóm từ lũ trẻ đến cả cha mẹ chúng bảo nhau tránh xa thằng Ái và những gì của nó. Cái xe cót-két có lúc thằng Ái chơi chán quẳng lăn lóc ngoài đường mà chẳng đứa nào trong xóm môn men đến gần. Thằng Ái trở nên đứa trẻ cô đơn không có bạn bè gì, dù nó có nhiều đồ chơi đẹp nhất xóm...

Nói đến đây Bảo-Trân bỗng ngừng, dựa lưng vào băng ghế, nhắm mắt như hồi tưởng lại những hình ảnh ngày xưa. Cô bé Thi-Vân thông minh, dường như bắt đầu hiểu cô muốn nói gì nên kiên nhẫn ngồi đợi cô tiếp tục. Phút sau, Bảo-Trân mở mắt nhìn theo hai con chim chích đang chơi đuổi nhau trên giàn hoa giấy. Nàng hỏi Thi-Vân,

- Thế em nghĩ tại sao thằng Ái mất hết bạn bè?

- Tại nó ích kỷ, không cho ai chơi chung, phải không cô?
- Thi-Vân đáp.

- Ngày ấy cô cũng chỉ nghĩ như thế... - Bảo-Trân nhìn

thăng vào mặt cô học trò -
Nhưng sau này cô mới hiểu
rằng không giản dị vậy. Sự
sai lầm lớn nhất của thằng
Ái, và ba mẹ nó, là chỉ bận
tâm và có mặc cảm về cái
tạm gọi là "khuyết điểm" của
nó -- cái lưng gù -- mà quên
rằng nó có những biệt tài và
những thứ mà lũ trẻ khác nể
vì, thềm muốn. Thật tình
ngày đó, cả bọn con nít
trong xóm chẳng đứa nào để
ý đến cái lưng gù của thằng
Ái. Họ hoàn còn có đứa
dại miệng ước mình có tật gì
để được Hội Hồng Thập Tự
cho quà như thằng Ái. Vì cứ
mang mặc cảm như bị ám
ảnh về cái tật của con, ba
mẹ thằng Ái dù không có bị
gù nhưng cũng chẳng khác
gì bị đeo lưng gù giống nó.

- Đó câu chuyện chỉ ngắn vồn
vẹn có thể; như cô đã hứa
với em.
- Dạ, nhưng em hiểu... và em
xin cảm ơn cô.
- Cô cũng cảm ơn em. Và cô
muốn nhắc lại lời cô giáo
lớp năm ngày xưa của cô
hay nói: mỗi người chúng ta
là một cá thể đặc biệt, đều
có những cái hay, cái tài để
góp vào thành một xã hội đa
dạng. Thôi, đã hết giờ ra
chơi, chúng ta vào lớp đi;
các lớp đã vào hết rồi kìa.

Hai cô trò theo nhau leo thang
đi lên lớp lớn trên lầu. Từ
trong phòng lớp mẫu giáo
dưới nhà văng vẳng tiếng các
em nhỏ đang tập hát. Thi-Vân
vui vẻ hát theo,

"Mỗi người là một cành hoa,
Cùng nhau về đây góp giống.
Làm thành vườn hoa,
Vườn hoa muôn màu..."

(TN 1/99)